

RODUN NIMI: Ayrshire**JALOSTUSOHJELMAN VALINTA- JA JALOSTUSTAVOITTEET**

Ayrshire-rodun jalostuksessa pyritään parantamaan rodun maidontuotanto-ominaisuuksia niin, että maito vastaisi maidon jatkojalostajien ja kuluttajien odotuksia ja tuotannon kannattavuus paranisi. Jalostuksen keskeisenä valintatyökaluna käytetään kokonaisjalostusarvoa (NTM), jossa keskeiset ominaisuudet ovat: tuotos, käyttöominaisuudet ja rakenne.

RODUN OMINAISPIIRTEET

Ayrshire-rotu on väriltään punavalkeankirjava, yleensä perinnöllisesti sarvellinen. Rotu on alun perin kehitetty Skotlannissa. Rotu on perinnöllisesti keskikokoinen lypsyrötu.

JALOSTUSOHJELMAN MAANTIEETEELLINEN TOTEUTUSALUE

Suomen tasavallan alue, Ruotsin kuningaskunnan alue ja Tanskan kuningaskunnan alue lukuun ottamatta Färsaaria ja Grönlantia.

Jalostuseläinten tunnistus

Kantakirjaan merkittävien eläinten yksilöllinen tunnistus tehdään nautojen tunnistusta ja rekisteröintiä koskevan unionin eläinterveyssäännösten mukaisesti. Ulkomailta tuotujen eläinten/alkioiden /sukusolujen tunnistus tehdään eläimen/alkion/sukusolujen mukana seuranneen jalostustodistuksen perusteella.

Eläimen alkuperään liittyvät siemennys-, astutus- tai alkionsiirtotiedot pitää olla asianmukaisesti dokumentoitu Faban tietojärjestelmiin tai karjan omiin tietojärjestelmiin (esim. siemennyskortti). Kantakirjattavan eläimen isyys arvioidaan annettujen tietojen perusteella ja sen perusteella päätetään, tarvitaanko eläimestä dna-näyte ja polveutumistutkimus.

Kuitenkin 1.1.2024 jälkeen syntyneestä kantakirjattavasta sonnista on eläimen omistajan toimitettava tarvittavat DNA-näytteet genotyyppitystä varten. Tarvittaessa omistajan tulee toimittaa pyydetty näytteet myös vanhemmista (ei isästä, jos se on keinosiemennyssonni). Sonnin omistaja vastaa tutkimuskustannuksista.

Muista eläimistä omistajan on tarvittaessa toimitettava dna:ta sisältävä näyte (esim. karva, veri tai kudokset) ja sen vanhemmista (ei isästä, jos se on keinosiemennyssonni) jalostusjärjestölle polveutumisen varmistamista varten. Eläimen omistaja vastaa tutkimuskustannuksista.

Keinosiemennyskäyttöön tarkoitettujen sonnien polveutuminen varmistetaan polveutumistestillä.

Eläinten tunnistetietoihin voidaan tallentaa väri ja sarvellisuus. Eläin voidaan merkitä kantakirjaan myös sen poistamisen jälkeen.

POLVEUTUMISTEN REKISTERÖINTIJÄRJESTELMÄ

Kantakirjaan merkittävien eläinten polveutumistiedot tallennetaan Faban kantakirjarekisteriin, jota teknisesti ylläpitää Mtech Oy. Rekisteri sijaitsee Vantaalla.

KANTAKIRJAN RAKENNE

Kantakirja muodostuu pää- ja lisäosastoista, sekä arvon mukaan määräytyvistä luokista.

1. Pääosasto

Pääosasto on jaettu perusluokkaan sekä eläimen maitotuotoksen mukaan neljään tonnariluokkaan.

Perusluokka

Pääosastoon hyväksytyn eläimen tulee polveutua vanhemmista ja isovanhemmista, jotka on merkitty rodun pääosastoon. Pääosastoon kuuluvan eläimen kantakirjanumeron yhteydessä käytetään osastotunnusta A.

Ulkomailta tuotuja tai siellä olevia eläimiä voidaan hyväksyä kantakirjan pääosastoon, jos ne on kantakirjattu kyseessä olevan rodun kantakirjaan lähtömaassa. Tuontialkiosta syntynyt eläin voidaan hyväksyä kantakirjaan, jos sen vanhemmat ovat kantakirjattu kyseessä olevan rodun lähtömaan kantakirjaan.

Luettelo Suomen rajojen ulkopuolella hyväksytyistä jalostusohjelmista ja kantakirjoista sekä niihin liittyvät tarkennukset:

- Iso-Britannia (ayrshire)
- Kanada (ayrshire)
- USA (ayrshire)
- Ruotsi (SRB, RB)
- Norja (NRF)
- Tanska (ORDM) ja (RDM, 1.1.2010 jälkeen syntyneet eläimet)
- Saksa (Angler 1.1.2019 jälkeen syntyneet eläimet)

Tonnari-luokat

Kantakirjaan kuuluu 4 tonnari-luokkaa, joihin naaraat voidaan hyväksyä tuotosseurantatietojen mukaan tuotettujen maitokilojen perusteella.

Luokan nimi	Vaadittava maitotuotos, kg	Luokkatunnuksen merkintä (kantakirjanumeron eteen)
50-tonnari	50 000 kg	50-
100-tonnari	100 000 kg	100-
150-tonnari	150 000 kg	150-
200-tonnari	200 000 kg	200-

Lisäosastoon hyväksytyn eläimen jälkeläisen hyväksyminen pääosastoon:

EU2016/1012 liitteessä II luvussa III määritetään, että rodun kantakirjan pääosastoon merkityn naaraan ja puhtasrotuisen uroksen jälkeläinen on puhtasrotuinen, joten se hyväksytään pääosastoon.

Naaraat

Eläimen on polveuduttava emästä ja emänemästä, jotka on merkitty rodun lisäosastoon ja eläimen on polveuduttava isästä, isän isästä ja emänisästä, jotka on merkitty rodun pääosastoon.

2. Lisäosasto

Lisäosastoon hyväksytyn eläimen on polveuduttava isästä, joka on merkitty rodun pääosastoon. Lisäosastoon kuuluvan eläimen kantakirjanumeron yhteydessä käytetään lisäosastotunnusta B.

ELÄINTEN YKSILÖTULOSTEN ARVIOINTI JA JALOSTUSARVOSTELUN TOTEUTTAMINEN

Jalostusohjelmaan kuuluvien eläinten yksilötulosten kerääminen suoritetaan ProAgrian ylläpitämän tuotosseurannan (Tuse), eläimen omistajien omien arviointien kautta ja Faban toimihenkilöiden keräämien tietojen avulla.

Jalostusarvostelun suorittaa NAV (Pohjoismainen jalostusarvosteluyhdistys)

<http://www.nordicebv.info/wp-content/uploads/2018/03/NAV-routine-genetic-evaluation-032018.pdf>

Keinosiemennyskäyttöön hyväksytyjen sonnien jalostusarvostelut julkaistaan

<https://nordic.mloy.fi/navbull>

Yksilötulosten keräys ja jalostusarvostelu eri ominaisuuksissa

Ominaisuus	Yksilötulosten keräys	Jalostusarvostelu
Tuotosominaisuudet: maito, valkuainen, rasva	ProAgrian tuotosseuranta (tuse), https://www.proagria.fi	NAV http://www.nordicebv.info/fi/
Terveysominaisuudet	Terveystarkkailu, ProAgrian tuotosseuranta, Naseva, viranomaisten keräämät tiedot, sorkkahoitajien keräämät tiedot	NAV http://www.nordicebv.info/fi/
Poikima-ominaisuudet	Poikimahelpoustiedot (eläimen omistajan ilmoitus), vasikkakuolleisuus (Nautarekisteri tai tuse)	NAV http://www.nordicebv.info/fi/
Kestävyys	Eläimen syntymä- ja poistotieto (Nautarekisteri tai tuse)	NAV http://www.nordicebv.info/fi/
Luonne	Karjanomistajan luokitus, jonka Faban toimihenkilö tallentaa	NAV http://www.nordicebv.info/fi/
Lypsettävyys	Karjanomistajan luokitus, jonka Faban toimihenkilö tallentaa, robotti- ja lypsyasemadata (tuse)	NAV http://www.nordicebv.info/fi/
Rakenneominaisuudet	Faban toimihenkilöiden suorittama rakennearvostelu	NAV http://www.nordicebv.info/fi/
Kasvu ja teurasominaisuudet	Teurastamot, mahdollisesti jatkossa Nautarekisteri	NAV http://www.nordicebv.info/fi/

Kokonaisjalostusarvon (NTM) laskenta: NTM <http://www.nordicebv.info/fi/>

JALOSTUSTODISTUSTEN ANNON DELEGOINTI

Toistaiseksi ei ole delegoitu. Delegoinnit ilmoitetaan www.faba.fi -sivustolla.

JALOSTUSOHJELMAN TULKINTA JA MUUTTAMINEN

Jalostusohjelman tulkinnasta päättää Faban hallitus, esim. jalostusvaliokunnan esityksestä. Tulkintaan liittyvien erimielisyydet selvitetään Faban sääntöjen mukaisesti.

.....
Ruokaviraston asiakirjatarkastus 10.7.2019, Dnro 5274/04.01.09.02/2019

Muutos Jalostuseläinten tunnistukseen 1.1.2024 jälkeen syntyneille sonneille.